

เจ้าของสิทธิ์

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ๔๐๖. เรื่อง “ผมจะต้องปฏิบัติอย่างไรถึงจะเป็นวิปัสสนา ไม่ใช่เป็นวิปัสสนิก
ครับ”

๑. จากที่คำตอบของหลวงพ่อก่อนหน้านี้ เมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๔ หลวงพ่อบอกว่า
“ปุถุชนบรรลุเป็นโสดาบันได้ด้วยการละสักกายทิฏฐิ โดยการพิจารณาเห็นกายเน่าเปื่อย
จนกลายเป็นดิน” ผมขอกราบเรียนถามหลวงพ่อก่อนหน้านี้ว่า การจะพิจารณาดูกายเน่าเปื่อยจน
กลายเป็นดินนั้น จะต้องพิจารณาดูกายอย่างไรจึงจะเรียกว่าเป็นการพิจารณาแบบ
วิปัสสนา ไม่ใช่เป็นวิปัสสนิกครับ

๒. เวลาผมนั่งสมาธิและเดินจงกรม ผมตามรู้ลมหายใจ ตามรู้การเคลื่อนไหวของ
ร่างกาย และนึกพุทโธ พุทโธ พุทโธ แล้วผมก็จะเห็นว่า จิตที่รู้ลมหายใจและรู้พุทโธนั้น
มันมีความตั้งมั่นอยู่ในใจลึกๆ มันจะคงที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง แต่ในขณะที่เดียวกันถ้าผม
นึกในใจว่า ร่างกายของผมกำลังเน่าเปื่อยผุพังจนกลายเป็นดิน ผมก็จะเห็นภาพร่างกาย
ตัวเองกำลังเน่าเปื่อย แล้วอารมณ์ในใจมันจะมีการเคลื่อนไหว ขยับตัวยับๆ ยับๆ แต่จิตก็
รู้ลมหายใจและรู้พุทโธ จะตั้งมั่นไม่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งการที่มีอารมณ์ในใจขยับตัว
ยับๆ ยับๆ นั้น มันขยับตัวของมันเอง ผมจะห้ามไม่ให้มันขยับตัวไม่ได้ครับ

ผมขอกราบเรียนถามหลวงพ่อก่อนหน้านี้ว่า ถ้าผมนึกคิดเห็นภาพร่างกายเน่าเปื่อย แล้ว
ปล่อยให้อารมณ์ในใจเคลื่อนไหวยับๆ ยับๆ โดยมีจิตที่รู้พุทโธ พุทโธตั้งมั่นคงที่ไม่
เปลี่ยนแปลง แบบนี้มันจะมีผลในการละสักกายทิฏฐิได้หรือไม่ครับ

หลวงพ่อก่อนหน้านี้ : คำถามนี้นะ คนถามถามมาหลายทีแต่ถามดีมาก คำว่าถามดีหมายถึงว่าเขา
เจตนาสะอาดบริสุทธิ์ คือคนเรานี้อยากได้มรรคได้ผล อยากปฏิบัติถูกต้อง เวลาคำตอบ

อะไรนี่มันจะเหมือนกับว่าไม่มีลับลมคมใน เขาพยายามจะถาม แล้วเขาถามมาบ่อย ฉะนั้นเวลาถามไปแล้ว เวลาภาวนามันก็ก้าวหน้าขึ้นไปเรื่อยๆ จนภาวนาไปแล้วมัน เหมือนกับไปอื่น แบบไปต้นว่าอย่างนั้นเถอะ นี่เวลาปฏิบัติไปแล้วช่วงนี้มันจะไปต้น พอ ไปต้นแล้วจะไปอย่างไร

ฉะนั้นเขาถึงบอกว่า คำถามนะ “ผมจะต้องปฏิบัติอย่างไรถึงจะเป็นวิปัสสนา ไม่ใช่เป็นวิปัสสนีกครับ”

นี่คำว่าวิปัสสนากับวิปัสสนีก ถ้าวิปัสสนามันจะมีผลของมัน ถ้าวิปัสสนีกมัน ใกล้เคียงกับวิปัสสนา ใกล้เคียงกันเพราะอะไร เพราะภาพทุกอย่างเหมือนกัน เพียงแต่ว่า มันมาจากฐานที่ผิด มาจากอารมณ์ที่ผิด ผลมันไม่มี ถ้าวิปัสสนามันจะมีผลของมัน แล้ว วิปัสสนีกมันใกล้เคียงกัน ทำไมมันไม่มีผลล่ะ?

มันไม่มีผลที่หัวใจใจ มันไม่มีผลเพราะมันมาที่ต่างกัน ต่างกันเพราะมาแบบโลก มาแบบโลกคือวิปัสสนีกใช่ไหม คำว่านี่ เห็นใหม่ กับวิปัสสนา วิปัสสนานี้มันเป็น ธรรม มันเป็นสังฆธรรม ถ้ามันเป็นสังฆธรรมนี่มันจะมีผลของมัน ถ้ามีผลของมัน แล้วพอ เวลาเราปฏิบัติไป เราลงทุนลงแรงแล้วเหมือนกับทำการค้าเลย ปฏิบัติลงทุนลงแรงไป แล้ว แล้วมันไม่ได้ผลตอบแทนมา มันก็งั้นนะ เราทำทุกอย่างเลย แต่ไม่มีผลตอบแทนมา ถ้าวิปัสสนีก เวลาทำไปแล้วมันไม่มีผลตอบแทนเราถึงง พองงแล้วเราจะทำอย่างไร ต่อไป

ฉะนั้น คำถามข้อ ๑. ที่ถามว่า

ถาม : จากคำตอบของหลวงพ่อก่อน เมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๔ ที่หลวงพ่อบอกว่า

“ปุณฺณบรฺรหฺมเป็นพระโสดาบันได้ ด้วยการละสักกายทิฏฐิ โดยการพิจารณาเห็น กายเน่าเปื่อยจนกลายเป็นดิน”

ผมขอกราบเรียนถามหลวงพ่อก่อนว่า การพิจารณาคูกายเน่าเปื่อยจนกลายเป็นดินนั้น จะต้องพิจารณาคูกายอย่างไร ถึงจะเรียกว่าเป็นการพิจารณาแบบวิปัสสนา ไม่ใช่ วิปัสสนีกครับ

หลวงพ่ : ตรงนี้สำคัญมากนะ สำคัญที่ว่าคนไม่เป็น มันก็เหมือนกับเราลอกเลียนแบบ
 อย่างไม่อย่างนั้นแหละ ฉะนั้นถ้าลอกเลียนแบบ เวลาพูดแล้วเหมือนใหม่.. เหมือน ทุก
 คนเลยจะบอกผ่านกายนะ พิจารณาภายหลังผ่านกายๆ นี่มันผ่านอย่างไร แล้ววิปัสสนา
 เห็นใหม่ เห็นกายเนาเปื่อยๆ มันเนาเปื่อยโดยสมบูรณ์ฐานของอะไร

ความเห็นที่ว่าเราเห็นนิมิตๆ บางคนบอกว่าเห็นนิมิต นิมิตมันคืออะไร นิมิตมัน
 เป็นนิมิตเครื่องหมายบอก แต่ถ้ามันมีสติปัญญา นิมิตนั้นมันเป็นเครื่องเล่นของใจเลยละ
 ถ้าใจมันสงบแล้วมันเห็นนิมิตนี้ มันจะควบคุมได้ แต่ถ้าคนไม่มีนิมิตก็คือไม่มีนิมิตนะ
 ฉะนั้นถ้าบอกว่าต้องมีนิมิต จิตต้องมีนิมิต จิตต้องเห็นสภาวะแบบนั้น ถ้าจิตไม่เห็น
 สภาวะแบบนั้นมันไม่ใช่

จิตสงบโดยความสงบราบเรียบไม่มีสิ่งใดๆ เลย แต่มีสติรู้ที่อยู่ สงบอยู่ โอ้โฮ.. นี้
 ชัดเจนมาก แต่ถ้าสงบแล้วมันออกรู้ นิมิต ออกรู้เห็นสิ่งต่างๆ อันนั้นมันก็เป็น
 สัญชาตญาณของจิต ถ้าเรามีสติควบคุม เราควบคุมได้ เหมือนร่างกายเรานี้ ร่างกายเราถ้า
 มีสติเรานั่งเรียบร้อย เราไม่ให้อะไรขยับเลยเราก้ทำได้ เพราะเรามีสติพร้อมใช้ไหม แต่ถ้า
 เราร่วงนอน หรือเราหลับไป เราควบคุมร่างกายเราได้ไหม ไม่ได้หรือเพราะเราหลับ
 ร่างกายจะเป็นอย่างไรมันก็เป็นสภาพของมัน

จิต! ถ้ามีสติควบคุมอยู่ เห็นใหม่ นิมิตคือกิริยา อาการของใจที่ใจออกรู้ ถ้ามัน
 ควบคุมใจได้นิมิตจะมีได้อย่างไร ถ้ามีสติพร้อมนะ พอมีสติปั้บเราจะตัดนิมิตหรือไม่ตัด
 นิมิต เราจัดการได้หมดเลย แต่มันต้องเป็นผู้ที่ชำนาญ ทีนี้ถ้าเราไม่ชำนาญเราก้ทำอะไร
 ไม่ได้ ฉะนั้นเราทำอะไรไม่ได้เพราะอะไร เพราะเรายังควบคุมตัวเองไม่ได้ แต่เรากำลัง
 ฝึกฝนอยู่ เหมือนกับเรากำลังพัฒนาให้จิตใจเราเข้มแข็งขึ้นมาอยู่ เรายังไม่สามารถทรงตัว
 ได้ เราจะควบคุมตัวเราไม่ได้ เราย้พยายามทำของเรา

ฉะนั้น คำว่า “ปุถุชนเป็นพระโสดาบันได้ด้วยการละสักกายทิฎฐิ” นี่มันชัดเจน
 มาก เพราะอะไร เพราะพระโสดาบันมันก็มาจากปุถุชนไง ฉะนั้นปุถุชนนี่บรรลุเป็นพระ
 โสดาบันได้เด็ดขาด ได้เด็ดขาด! ทุกคนมีสิทธิ์ได้หมด

ฉะนั้น “ปุถุชนบรรลุเป็นพระโสดาบันได้ด้วยการละสักกายทิฎฐิ โดยการ
 พิจารณาเห็นกายจนเนาเปื่อย”

พระโศดบันมาจากปฤชน เห็นใหม่ ดอกบัวเกิดจากโคลนตม ทุกอย่างเกิดจากโคลนตม ทุกอย่างเกิดจากภวาสวะ เกิดจากภพ ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ท่านอธิบายให้เราฟัง ว่าจิตนี้มันมีวิชาครอบงำ พอเราดูแล้วเราก็รังเกียจ เราก็เบื่อหน่ายจิตของเรา เราจะทำจิตเราทิ้งเลยหรือ.. มันไม่ใช่!

นี่นี่เพียงแต่ว่าผลของวิญญูคือดอกบัวมันจะเกิดที่ไหน? โคลนตมมันคืออะไร? มันต้องเข้าใจก่อนว่าชีวิตเราคืออะไร จิตนี้มันคืออะไร จิตนี้มันมาจากไหน นี่เกิดมาอย่างไร อะไรพามาเกิด อะไรมาเกิดมานั่งอยู่ที่นี่ แล้วมานั่งทำไม แล้วนั่งแล้วทำอะไรต่อไป

นี่พูดถึงว่าถ้าไม่มีกรรมมันก็เป็นอย่างนี้ เป็นผลของวิญญู แต่เพราะกรรมมันจะมาเปลี่ยนแปลงตรงนี้ไง เปลี่ยนแปลงสิ่งที่ว่ามันมีอยู่ไง มันมีผลที่เกิดจากวิญญู ทีนี้ผลที่มันเกิดจากวิญญูมันมีของมันอยู่ แต่ทีนี้เวลาครูบาอาจารย์ท่านอธิบาย เห็นใหม่ ให้เห็นโทษของมัน โทษของมัน พอเห็นโทษของมันแล้ว นั่นคือโทษของมันในทางสังกรรม แต่โทษของมันโดยความเป็นจริงของเราไม่มี เรายังไม่เห็นเลยนะ แต่เราฟังไง

เราฟังสิ่งนั้นมา แล้วเราคิดของเรามา ฉะนั้นพอเห็นว่ามันเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจบีบเราก็คงจะสละทิ้งเลย พอสละทิ้งไป ทำลืมๆ ไปแล้วบอกว่ามันเป็นพระอรหันต์กัน ทำลืมมันไปเลยแล้วบอกว่ามันไม่มี แล้วบอกว่ากูรู้ธรรมๆ แล้วรู้ธรรมได้อย่างไร.. ไม่รู้ ไม่รู้

ถ้าบรรลุธรรมนะ อย่างเช่นพระโศดบันเริ่มจากตรงนี้ เริ่มจากตรงที่ว่าเรามีสติชัดเจนมาก เราควบคุมตัวเองของเราได้ เห็นใหม่ ปฤชนเป็นกัลยาณปฤชน แล้วเราก็คงฝึกฝน ฝึกฝนนะถ้าจิตมันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม นี่เขาเรียกโศดาปัตติมรรค

คำว่าโศดาปัตติมรรคมันไม่ได้โศดาปัตติผล โศดาปัตติมรรคมันยังเป็นสัพพะธัมมา อนัตตา คือยังแปรสภาพอยู่ แต่ถ้ามันสิ้นสุดขบวนการเป็นโศดาปัตติผลแล้ว อันนั้นไม่ใช่อนัตตา อันนั้นเป็นธรรมะ ธรรมคือโศดบัน นี่เป็นโศดบันแท้จริง อันนี้ไม่ใช่อนัตตา อันนั้นคือตายตัวฉะนั้น อันนี้มันยังไม่เป็นโศดบัน

ทีนี้คำว่ายังไม่เป็นโศคาบันนี่มันเป็นศัพท์ ชัมมา อนัตตา คำว่าอนัตตาคือมันแปรสภาพใหม่.. อนัตตาคือแปรสภาพ ถ้าจิตมันสงบแล้วมันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม โดยข้อเท็จจริง เราบอกนี่ถึงจะเป็นสติปัญญา ๔

เขาบอกว่า “ปฏิบัติแนวทางนี้เป็นแนวทางสติปัญญา ๔ ปฏิบัติแนวทางนี้ไม่ใช่สติปัญญา ๔”

โกหกทั้งนั้น! สติปัญญา ๔ มันมาจากไหนล่ะ สติปัญญา ๔ มันมาจากยี่ห้อตำรา หนังสือ มันมาจากไหน มันมาจากการจำ มันมาจากอะไร ก็วิปัสสนิกทั้งนั้นเลย สิ่งที่คิดกันเอาเอง คาดหมายกันเอง นั่นคือวิปัสสนิกทั้งหมด แต่ถ้าเป็นวิปัสสนาเป็นความจริง ถ้าเป็นความจริง จิตมันต้องสงบเข้ามา คำว่าจิตสงบเข้ามา คุณตอนนี้จะเลือกตั้ง นี่ถ้าเราไม่ไปหย่อนบัตร มีใครหย่อนให้รู้ไหม? ผี! ผีมันหย่อนให้ ฉะนั้นเราต้องไปใช้สิทธิ์ ให้สิทธิ์ว่าจะเลือกใครก็แล้วแต่เราใช้สิทธิ์ของเรา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าไม่มีเรา ไม่มีจิตไปหย่อนบัตร ไม่มีสิทธิ สิทธิของจิต สิทธิของเราอยู่ที่ไหน ถ้าสิทธิของเรามี เห็นไหม นี่ถ้าจิตสงบเข้ามา มันเข้ามาสู่ตรงนี้ไง มันเข้ามาอยู่เจ้าของสิทธิ์ มันเข้ามาที่เจ้าของสิทธิ์ พอเจ้าของสิทธิ์นี้รับรู้ เจ้าของสิทธิ์รับรู้ก็ออกไปหย่อนบัตร ถ้าเราหย่อนบัตรด้วยสิทธิของเราใช่ไหม เป็นสิทธิของเรา เป็นตามสิทธิ์ ฉะนั้น พอตามสิทธิ์ขึ้นมามันก็มีผล คือเราได้ใช้สิทธิ์ของเรา

วิปัสสนา! วิปัสสนา นี่ถ้าบอกสติปัญญา ๔ สติปัญญา ๔ ใครใช้สิทธิ์? ใครเป็นเจ้าของสิทธิ์? แล้วใครเป็นเจ้าของสติปัญญา ๔? ไม่รู้.. แต่ปฏิบัติด้วยแนวทางวิปัสสนานะ ใช้ปัญญาไปนะ ผีมันใช้สิทธิ์อยู่นะนั่น สติปัญญา ๔ ของผี เพราะมันไม่มีเจ้าของ มันไม่มีตัวรู้ไง แต่ถ้ามันมีตัวรู้ เห็นไหม มันมีตัวรู้คือสัมมาสมาธิ พอสัมมาสมาธิมันเห็นจริง พอมันเห็นจริงเข้าไปนี่มันสะท้อนหัวใจนะ มันสะท้อนหัวใจถ้าเราเห็นกายโดยข้อเท็จจริง

ทีนี้คนที่ว่าเห็นกายๆ เพราะอะไรรู้ไหม เพราะว่ามันเป็นวิปัสสนิก มันเป็นการคาดหมายเอา แล้วการคาดหมายนี่ว่าผิดใหม่ คำว่าวิปัสสนิกนี่นะ คุณแม้แต่เครื่องบินเห็นไหม คุณ ก่อนที่จะมีเครื่องบิน มีนักวิทยาศาสตร์พยายามค้นคว้ากันมาก อยากบินเหมือนนก อยากบินเหมือนนก นี่คนตายเยอะมากนะ กระโดดจากหน้าผากันมา ตอน

ค้นคว้ากันว่าจะสร้างเครื่องบิน จะบินกัน นักวิทยาศาสตร์ตายไปมาก สุดท้ายแล้วเขาก็พิสูจน์ของเขาได้ด้วยการฉุนก

ตระกูลไรต์เขามองกว่าบินอย่างไร มันทำปีกอย่างไร แล้วเขาก็สร้างของเขาขึ้นมาจนได้ พอสร้างขึ้นมาได้ พอคนทำได้ พอเครื่องบินบินได้ด้วยทฤษฎีที่พิสูจน์ได้เท่านั้นแหละ การบินนี้จะเร็วมากเลย เพราะเครื่องบินพัฒนาไปเร็วมาก จนเดี๋ยวนี้เร็วกว่าเสียงทุกอย่างหมดเลย

ทีนี้มันเป็นอย่างนั้นเพราะอะไร นี่คนใช้สิทธิ์ มันมีสิทธิ มันทำของมัน มันวิจัยของมัน มันเป็นตามความเป็นจริงของมัน แต่ของเรามันไม่ใช่ มันไม่ใช่เพราะเรามีกิเลสใช่ไหม คำว่ามีกิเลสอย่างไรก็แล้วแต่ เราก็ต้องค้นคว้าของเรา แล้วต้องทำของเรา ทำอย่างนี้แหละถูกแล้ว คำว่าถูกแล้วนี้ ถูกแล้วคือว่าเริ่มต้นเราต้องปฏิบัติ ต้องทำตามความเป็นจริง แต่เวลาสติปัญญา ๔ นะ ที่ว่า “แนวทางปฏิบัติสติปัญญา ๔ คือต้องใช้ปัญญาไปเลย” อย่างนั้นมันก็เหมือนในสมัยปัจจุบันนี้ เห็นไหม เราไม่ต้องสร้างเครื่องบิน เราสร้างเครื่องบินเลย มีตั้งขึ้นมา โบอิงนี่จะซื้อซักกี่ร้อยลำก็ได้ถ้าเรามีตั้งค์

นี่ก็เหมือนกัน สติปัญญา ๔ สติปัญญา ๔ เพราะมันมีตำราของพระพุทธเจ้าแล้วไง มันก็บอกว่า “นี่คิดอย่างนี้เป็นสติปัญญา ๔”

แล้วผลของมันนี่ไง ผลของมันคือว่า “ผมจะต้องปฏิบัติอย่างไรครับ” เราทำของเราจบหมดแล้วแหละ เราทำได้หมดเลย “แล้วผลมันคืออะไรครับ”

จนบางทีบอกว่า “เออ.. ไม่รู้อะไรเลย เป็นพระโศดาลัย”

“ทำไมถึงเป็นโศดาลัยล่ะ”

“เพราะมันไม่รู้ถึงเป็นโศดาลัย”

“ถ้ารู้ล่ะ?”

“อ้าว.. รู้มันเป็นอวิชาใจ”

ไอ้โฮ.. ปวดหัวเลย อย่างนั้นเขาทำกันนะ ทีนี้เราจะบอกที่เขาถามว่า “แล้วจะทำอย่างไร” หลวงพ่อบอกว่า.. เขาจะยืนยันใจว่าปุณฺชนกับโศคาบันมันจะทำอย่างไร ปุณฺชนของเรา เราเป็นปุณฺชนเพราะเราเกิดขึ้นมา เรามีวิชาเราเกิดขึ้นมาเป็นปุณฺชนอยู่แล้ว ทีนี้ปุณฺชนมันควบคุมอารมณ์ไม่ได้ ควบคุมสิ่งต่างๆ ไม่ได้ใช่ไหม เราก็พยายามพุทโธหรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ จนจิตมันละเอียด เห็นไหม

“รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร.. เป็นกัลยาณปุณฺชน”

คิดดูสิ รูป รส กลิ่น เสียงไม่มีอำนาจเหนือกับความรู้สึกเรา เราจะควบคุมเราได้ไหม นี่เพราะเราใช้ปัญญาของเรา เราพิสูจน์จนว่าเสียงก็คือเสียง นี่เราไปรับรู้แล้วเรามีอารมณ์ไปกับมัน รูปต่างๆ สิ่งต่างๆ นี่เราเข้าใจได้หมด ทีนี้พอเราเข้าใจได้มันเก๋ๆ เจินๆ แต่เราต้องอยู่กับมันนะ เราต้องใช้มันเพราะอะไร เพราะถ้าเราไม่ใช้มันนะเราอยู่กับโลกเขาไม่ได้

เราอยู่กับโลก โลกเขามีสัญญาอย่างนี้ เขามีสมมุติจิต เรารักษาใจเรา เห็นไหม มันก็ฟรี มันว่างของมัน มันไม่เกี่ยวไปกับโลก มันฟรีของมันแต่เรามีสติของมัน นี่ผู้ที่จะใช้สิทธิ์ พอมันควบคุมได้ นี่สัมมาสมาธิแล้วมันออกฐึ้นนะ ออกฐึ้นในอะไร.. รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร เราละมันแล้ว เรารู้โทษของมันแล้ว แล้วเวลาออกฐึ้น ก็ออกฐึ้นรูป รส กลิ่น เสียงนั้นแหละ แต่ออกฐึ้นรูป รส กลิ่น เสียงด้วยสติ ด้วยปัญญาด้วยความเข้าใจจริง

แล้วพอพิจารณาไปแล้วนะ พอถ้าจิตเป็นสมาธิเวลาพิจารณานะ ไอ้โฮ.. ปัญญา มันคนละเรื่องนะ ถ้าใครเข้าถึงตรงนี้แล้วมีปัญหาใคร่ครวญ พิจารณาของมันนะ เวลาเขาดูจิตๆ กัน เห็นไหม เราถึงใช้คำว่า “ดูจิตจนจิตเห็นอาการของจิต”

คนที่เขาทำเป็น ทำถูกต้องนะ ดูจิตๆ เขาใช้ปัญญาอบรมสมาธิจนจิตเป็นสมาธิแล้วพอจิตมันออกฐึ้น ก็ออกฐึ้นด้วยอาการของจิตนั้นแหละ ออกฐึ้นในรูป รส กลิ่น เสียง แต่ออกฐึ้นด้วยสติปัญญานะ ออกฐึ้นด้วยสติปัญญาเพราะมันมีสัมมาสมาธิ ออกฐึ้นด้วยสติปัญญา มันพิจารณาไปมันจะปล่อย มันจะโล่ง อู้ฮู.. มันออกฐึ้นนะ ออกฐึ้นแล้วใช้ปัญญาเข้าไป พอมันปล่อยโล่ง นี่ใจคือผล ผลว่าอะไรเป็นวิปัสสนา อะไรเป็นวิปัสสนิก

วิปัสสนิก พิจารณาเสร็จแล้วนะ แล้วก็มานั่งทบทวน งงแล้วกึ่งงอีก แต่ถ้าวิปัสสนานะ พอพิจารณาไปแล้วนะ อู้ฮู.. มีความสุข อู้ฮู.. มีความรับรู้ อู้ฮู.. มันมีความว่าง มันมีผลไง

“รสของธรรม ชนะซึ่งรสทั้งปวง”

ผลของธรรม เราลงทุนขนาดนี้ จิตเราสงบแล้วเราพิจารณาของเรา เวลาผลมันตอบสนองมาแล้ว คุณค่าเงินร้อยล้านพันล้าน ไม่มีค่าเท่าอันนี้เลย อันนี้จะมีค่ามาก มีค่าเพราะอะไร มีค่าเพราะว่าเราพิจารณาปล่อยวางเป็นครั้งเป็นคราว

นี่ยืนยัน! “จากคำตอบของหลวงพ่เมื่เมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๔ ว่า.. ปุณฺณบรรลุเป็นพระโสดาบันด้วยการละสักกายทิฏฐิ”

ฉะนั้น เวลาละสักกายทิฏฐิ เราจะไปละสักกายทิฏฐิที่ไหน? สักกายทิฏฐิคือชื่อแต่การละคือละความเห็นผิดในหัวใจไง ที่นี้บอกว่่าสังโยชน์ เห็นใหม่ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สัสสปตปราคาส มันอยู่ที่ไหนจะไปมามัน มันอยู่ที่ไหนจะไปมามัน มันก็เหมือนอารมณ์เรานี้แหละ อารมณ์อยู่ที่ไหน ทุกข์อยู่ที่ไหนจะไปมามัน จะไปมามัน แล้วไปมาที่ไหนล่ะ

อ้าว.. มันเป็นความรู้สึก เราจะไปมามันที่ไหนล่ะ เราจะไปมามันเราต้องมีเหตุมีผล ทำไมไม่มีอารมณ์อย่างนี้? อารมณ์เกิดมาเพราะอะไร? ทำไมถึงเห็นผิดขนาดนี้? เห็นใหม่ เรามีเหตุไ้ เรามีเหตุไปชำระล้างไ้ ผลของมันก็ละสักกายทิฏฐิไ้

แต่ถ้าจะไปละสักกายทิฏฐิ สักกายทิฏฐินี้เป็นกิเลส เราจะละสักกายทิฏฐิ เราจะละกันที่ไหน จะไปหามันที่ไหน สักกายทิฏฐิอยู่ที่ไหนจับตัวมันให้ไ้ แล้วมันอยู่ที่ไหนล่ะ มันไม่มีใครชื่อสักกายทิฏฐิเนาะ ต้องตั้งชื่อคนๆ นั้นเป็นสักกายทิฏฐิ แล้วก็ให้ทุกคนไปจับมัน จะไ้เป็นพระโสดาบันหมดเลย (หัวเราะ)

มันเป็นชื่อของนามธรรมนะ นี้พูดถึงยืนยันข้อที่ ๑

ถาม : ๒. เวลาผมนั่งสมาธิแล้วเดินจงกรม ผมตามรู้ลมหายใจ ตามรู้การเคลื่อนไหวของร่างกาย และนึกพุทโธ พุทโธแล้วผมก็จะเห็นว่า จิตที่รู้ลมหายใจและรู้พุทโธนั้นมันมี

ความตั้งมั่นอยู่ในใจลึกๆ มันจะคงที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง แต่ในขณะที่เดียวกันนั้นถ้าผมนึกในใจว่า “ร่างกายของผมกำลังเน่าเปื่อยผุพังจนกลายเป็นดิน” ผมก็จะเห็นภาพร่างกายตัวเองกำลังเน่าเปื่อย แล้วอารมณ์ในใจมันจะมีการเคลื่อนไหว ขยับตัววิบๆ ยับๆ แต่จิตที่รู้ลมหายใจและรู้พุทโธจะตั้งมั่นไม่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งการที่อารมณ์ในใจขยับตัววิบๆ ยับๆ นั้น มันขยับตัวของมันเอง ผมจะห้ามไม่ให้มันขยับตัวไม่ได้ครับ

ผมอยากกราบเรียนถามหลวงพ่อกว่า ถ้าผมนึกคิดเห็นร่างกายเน่าเปื่อย แล้วปล่อยให้อารมณ์ในการเคลื่อนไหวขยับตัววิบๆ ยับๆ โดยมีจิตที่รู้พุทโธ พุทโธ ตั้งมั่นคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง แบบนี้จะมีผลในการละสักกายทิฏฐิได้หรือไม่ครับ

หลวงพ่อก : ได้! ความจริงคำตอบนี้นะ คำตอบแบบนี้ ในวงกรรมฐานเวลาเขาตอบนี้เหมือนเด็ก เราจะให้เด็กทำงาน เราบอกรูปวิธีทำงานให้เด็ก แต่ถ้าเราไปบอกผลการทำงานที่เสร็จแล้วนะ เด็กมันจะไม่มีประสบการณ์ในการทำงานนั้นซะใหม่

การทำงานของเด็ก เด็กต้องทำงานเสร็จ เด็กมันจะมีประสบการณ์ในการทำงานสิ่งนั้นเสร็จ แต่เราบอกว่าทำงานอย่างนี้ ผลจะตอบเป็นอย่างนี้ นี่หลวงปู่มั่น หลวงตาเวลาท่านเทศน์ท่านไม่ได้บอกถึงผลเลย.. การบอกถึงผล ทำงานอย่างนี้ ผลของมันจะเป็นอย่างนี้ ฉะนั้น ระหว่างที่ทำ ประสบการณ์นั้นไม่มี ผลมันไม่เกิด ผลที่เกิดขึ้นมาเกิดจากสติปัญญา เกิดจากการจำ

อันนี้จะเป็นโทษกับผู้ปฏิบัติมาก ผู้ปฏิบัติถ้ารู้โจทยก่อน เห็นใหม่ เราจะบอกถ้ารู้โจทยก่อน รู้คำตอบก่อน คือเรารู้คำตอบอยู่แล้วไง นี่เป็นพระโสดาบันก็ละสักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สิลัพพตปรามาส เรารู้คำตอบ.. เรารู้คำตอบแล้วเราก็จะตอบอย่างนี้ ถ้าตอบอย่างนี้ปั๊บ นี่ถ้าพูดถึงทางโลกซะใหม่เขาก็ให้คะแนนกันเพราะว่าตอบถูกต้อง แต่ในทางธรรมนี่เป็นสันทิฏฐิโก เป็นความรู้จริง เห็นจริงในหัวใจ

ทีนี้พอเรารู้คำตอบเราก็ตอบ พอตอบไปแล้วมันเป็นผลของพระพุทธเจ้า มันเป็นผลของครูบาอาจารย์ มันไม่ใช่ผลของเรา ถ้าไม่ใช่ผลของเรา นี่มันถึงเป็นสติปัญญา แล้วพอทำไปแล้วทุกคนจะงงนะ นี่ที่ว่าปฏิบัติไปแล้ว “อ้าว.. ก็ทำครบทุกอย่างแล้ว ก็ทำดีทุกอย่างแล้ว ทำไม่มันไม่เป็นชั๊กทีละ ทำไม่ไม่เป็นชั๊กทีละ”

มันเป็นได้อย่างไรละ เป็นได้อย่างไรเพราะมันไม่เป็นปัจจัยตั้ง ไม่เป็นข้อเท็จจริง ในกิเลสของเราไง มันจะเป็นจริงต่อเมื่อเราปฏิบัติแล้ว กิเลสของเรานี้ เราชำระกิเลสของเราตามความเป็นจริง พอชำระกิเลสตามความเป็นจริง เวลากิเลสมันหลุดออกจากใจเราไป งงนะ เอ๊ะ! เอ๊ะ! เอ๊ะ! อ้าว.. ก็มันหลุดจริงๆ เวลาจริงๆ ขึ้นมากลับงงนะ แต่ถ้าเวลาศึกษามานี้ อู๋.. รู้เลยนะ แหม.. ละสักกายทิฎฐิ วิจิกิจฉา สิลัพพตปรามาส อู๋.. คำตอบของพระพุทธเจ้า ไม่ใช่คำตอบของเรา

ฉะนั้น เวลาปฏิบัติ ถ้าทำอย่างนี้ เห็นไหม เราทำไป.. นี้เวลาทำ ผู้ถามนี่นะปฏิบัติไปด้วยความหมั่นเพียร เพราะถ้าทำมาอย่างนี้มันไม่ฝืดอยู่แล้ว เพียงแต่ว่าเราต้องขยันแล้วต่อเนื่อง การขยันแล้วต่อเนื่องนะ อย่างเช่นกีฬาเวลาแข่งขัน เวลา ยิ่งใกล้หมดเวลา นี่ แหม.. มันอยากจะลุ้นแพ้ ลุ้นชนะกันอยู่อย่างนั้นล่ะ

ปฏิบัตินะ.. มีคนมาถามบ่อยนะ นั่งทั้งคืนเลย โอ้โฮ.. ไม่ได้เรื่องเลย พอดี ๔ ตี ๕ มันซัดดีขึ้นแล้ว เพราะอะไรรู้ไหม เพราะต้องลุกไปหุงข้าวไง พอจะลุกไปหุงข้าวจะแหม.. ใจมันดีดี ยังไม่อยากจะลุกเลยนะ แต่นั่งมาทั้งคืนมัน ไม่ได้เรื่องนะ พอดี ๔ ตี ๕ จะหุงข้าว ใส่น้ำร้อน อู๋.. ใจดีดีนะ แล้วก็มาถาม

“หลวงพ่อ ระหว่างภาวนากับหุงข้าว อันไหนจะดีกว่ากัน”

เราบอกว่า “หุงข้าวๆ หุงข้าวดีกว่า”

เพราะอะไร เพราะถึงเวลาจะหุงข้าวนี้กิเลสมันบอก.. กิเลสนี้มันจะทอนความดีเราทุกอย่าง เพราะถึงเวลาจะไปหุงข้าวเพื่อใส่น้ำร้อน มันได้บุญซัดๆ อยู่แล้ว เห็นๆ เลย เป็นหน้าที่ แต่พอจะไปทำหน้าที่นี้ละ “แหม.. จิตกำลังดีเลย โอ้โฮ.. ไม่อยากลุกเลยนะ” กำลังดีนี้มันดีแค่ไหน อ้าว.. ถ้ามันดีมันก็เป็นสมาธิมาแล้ว

แต่เนี่ยบอกเอาความดี แบบว่าเอาข้อโต้แย้งจากที่เราทำคุณงามความดี เราเคยลุกหุงข้าวใส่น้ำร้อนอยู่เป็นประจำ พอถึงเวลาบอกว่า ภาวนาต้องจำเป็นกว่า.. ไซ้ ภาวนาจำเป็นกว่า แต่เราก็ตั่งเวลาของเรามาได้ ถึงเวลาเราจะลุกไปเพื่อหุงข้าวใส่น้ำร้อน ใส่น้ำร้อนเสร็จแล้วมาภาวนาต่อก็ได้ นี่เวลาอย่างนั้นปั๊บเราลังเลแล้ว เราหาทางออกไม่ได้แล้ว

ฉะนั้น การภาวนาสืบต่อ เห็นไหม นี่การภาวนาสืบต่อ เราสืบต่อไป แต่ถึงเวลา มีหน้าที่เราแบ่งเวลาไว้ อย่างเช่น เวลาหลวงตาท่านพูด ท่านนั่งตลอดรุ่ง ท่านมีข้อแม้ไว้อันเดียว คือหลวงปู่มัน ครูบาอาจารย์เจ็บไข้ได้ป่วย หรือพระเจ็บไข้ได้ป่วยท่านจะลูกนอกนั้นไม่มี

นี่ก็เหมือนกัน เวลาอย่างนั้นมันมีความจำเป็นเพราะเราอยู่ในสังคมไซ้ไหม แล้วมันเป็นการแสดงออกของน้ำใจไซ้ไหม อันนี้ก็เหมือนกัน เราปฏิบัติของเราไป ไม่ต้องไปหวังว่าจะเป็นโศคบันหรือไม่เป็นโศคบัน ถ้าเป็นโศคบันนะมันจะเป็นปัจจัยตั้ง มันจะกังวลขึ้นมากกลางหัวใจผู้เป็น ถ้าเป็นโศคบันนะ มันจะกังวลขึ้นมากกลางหัวใจเลย ปึง นี่โศคบันเป็นอย่างนี้! ไม่ต้องห่วง

แต่ถ้ามันยังสงสัย มันยังลังเลอยู่นี้มันไม่เป็น.. มันไม่เป็นก็ต้องขยันทำ ทำมาลูกแล้วแหละ ทีนี้เพียงแต่ว่าโดยปัญญาชน ปัญญาชนพวกเราจะคิดกันอย่างไรนี้ คิดกันว่า “บอกมา ว่ามรรคสามัคคี สิ่งที่มีมรรคญาณที่มันจะสรุปเป็นโศคบันนี้ มันมีสติปัญญาระดับไหน มันมีงานชอบ เพียรชอบ สมาธิขนาดไหน”

ทุกคนชอบถามตรงนี้มากนะ เรียบอก “เออ.. เอ็งไปเอาดาซังมาสิ จะซังซิวาสมาธิ มันหนักเท่าไหร่ แล้วปัญญามันหนักเท่าไหร่ แล้วสติมันหนักเท่าไหร่ แล้วเอามารวมกัน”

มันไม่ได้หรือ! มันไม่ได้เพราะอะไร มันไม่ได้เพราะกิเลสของคนมันไม่เหมือนกัน แกงสั้ม แกงเผ็ด แกงจืด เห็นไหม นี่ส่วนผสมมันแตกต่างกัน วัตถุดิบที่เอามาทำมันแตกต่างกัน แล้วมันออกมามันก็เหมือนกัน แกงสั้ม แกงเผ็ด แกงจืดมันไม่เหมือนกัน

อันนี้ก็เหมือนกัน กิเลสของคน นี่บางคนแกงจืด เขารสจืดเขาก็จืด แต่เขาก็กินของเขา อาหารของเขา สมบูรณ์ของเขา เขาชอบของเขา บางคนกินแกงสั้ม แกงสั้มเขาก็กินของเขา บางคนกินแกงเผ็ด นี่ไง จริตนิสัยของคนไม่เหมือนกัน ทีนี้เราจะบอกว่าสติเท่าไหร่ ปัญญาเท่าไหร่ เราจะมาวัดค่ากัน แล้วเอ็งเป็นแกงสั้มหรือแกงจืดละ? แล้วเอ็งจะกินแกงอะไรละ? แล้วพอกินๆ ไปแล้วมันก็เบื่อ พอเบื่อแล้วมันก็เปลี่ยนกินแกงอื่น

นี่ไง กิเลสมันหลบตลอด ฉะนั้น เราจะไม่มีการวัดค่า ถ้ากิเลสมันหายาบ เราก็เต็มที ๑๐๐ เปอร์เซ็นตั๊ดตัมเข้าไปเลย ถ้ากิเลสมันเริ่มกระเทือนซัก ๕๐ เปอร์เซ็นต์ เราก็ละเอียดย่อนขึ้นไป นี่ถ้ายังกิเลสมันหาที่หลบไม่ได้แล้ว มันจะแบบว่าบังเงาแล้ว ก็มันจะเป็นเราแล้ว “อู้อ.. เป็นโศคาบันแล้ว อู้อ.. เป็นพระอรหันต์นะ อู้อ.. ไม่ต้องปฏิบัติมันก็เป็นพระอรหันต์”

นี่มันบังเงา คือมันเข้ามาเป็นพวกเดียวกับเรา เข้ามาเป็นพวกเดียวกันความเพียรของเรา บอกว่าเราเป็นหมดแล้ว.. เวลากิเลสหลอก มันหลอกอย่างนี้

ฉะนั้น เวลากิเลสหลอกมันมีนะ ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ท่านสอนนะท่านจะไม่บอก เพราะถ้าบอกแล้ว คูสืออย่างเช่นเราศึกษานี้มรรคของพระพุทธเจ้า มรรคของครูบาอาจารย์ แล้วเราก็พยายามจะทำให้เหมือน ฉะนั้น มันต้องเป็นมรรคของเรา ถ้ามรรคของเรา เห็นใหม่ พอเวลาเราพุทโธไปนี่จิตมันยิ่งขยับยับๆ ยับๆ นั่นละ นั่นละถูก! ถูกเพราะอะไร เพราะเรากวนาไปแล้วมันมีอาการสะเทือน

หลวงตาบอกว่า “มันสะเทือนกิเลส” หลวงตาพูดบ่อยนะ ว่าเราปฏิบัติกันทั้งปีทั้งชาติเลยนะ กิเลสมันไม่ถลอกปอกเปิกเลย กิเลสมันไม่บอบสลายอะไรเลย กวนาไป กิเลสยิ่งตัวโตเข้าไปใหญ่เลย อู้อ.. คนนั้นก็ เป็นโศคาบัน โศคาบันของกิเลสไง คนนั้นก็ เป็นพระอรหันต์ ยิ่งกวนาไปกิเลสมันยิ่งตัวใหญ่ แต่ถ้ามันกวนาไป เห็นใหม่ มันขยับ จิตยับๆ ยับๆ นั่นละมันสะเทือนใจ

สะเทือนนั่นคือสะเทือนกิเลส กิเลสมันอยู่ที่นั่น ถ้ามันยับๆ ยับๆ ยิบยับนี่บางคนบอกไม่ได้ เพราะมันเป็นการส่งออก มันเป็นอย่างอะไร เออ! ได้หรือไม่ได้ เคี้ยวเอื้องรู้ ขอให้พิจารณาไปเรื่อยๆ พิจารณาภายใน พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม พิจารณาตามข้อเท็จจริง หมายถึงว่าจิตสงบแล้วพิจารณา

ถ้าจิตไม่สงบแล้วให้กลับมาทำความสงบก่อน ถ้าจิตไม่สงบ พิจารณาไปนะเสียพลังงานเปล่า พิจารณาไปแล้วนะกิเลสมันนอนกระดิกเท้าอยู่นะ พิจารณาไปเลย มันลูปหัวเล่นด้วย ฉะนั้น ถ้ามันพิจารณาไปแล้วมันไม่สะเทือนใจ มันไม่ปล่อย.. ไม่ปล่อยคือว่า มันไม่ปล่อยวาง ให้กลับมาทำความสงบของใจก่อน

ความสงบของใจนี้สำคัญมาก ความสงบของใจมันเข้าไปสู่เจ้าของสิทธิ์ ถ้าเจ้าของสิทธิ์ใช้สิทธิ์ตามสิทธิของเจ้าของ มันจะได้สิทธิ์ตามสิทธิของมัน แต่ตอนนี้เราให้กิเลส ให้ฝืนมันใช้สิทธิ์ ให้ความคิดมันใช้สิทธิ์ ให้ความรู้สึกนึกคิดใช้สิทธิ์ พอมันใช้สิทธิ์ มันก็พิจารณาไปตามสิทธิ์ของผี เราไม่ได้สิทธิ์ เห็นไหม นี่สมาธิสำคัญตรงนี้

ฉะนั้น ถ้ามันพิจารณาไปแล้ว ดีแล้ว เราพิจารณาไปเรื่อยๆ แล้วถ้ามันไปไม่ได้ หรือว่ามันมีอะไรขัดแย้ง ให้กลับมาทำความสงบของใจ ทำอย่างนี้ถูกแล้ว

“หลวงพ่อก็จะต้องบอกว่า ปฏิบัติอย่างไรถึงเป็นวิปัสสนา ไม่ใช่เป็นวิปัสสนิก”

วิปัสสนิกนี่มันปฏิเสธไม่ได้ เวลาทำไปมันมีของมัน วิปัสสนิกหมายถึงว่า มันเป็นโลกๆ คือมันเป็นการจำ เป็นสิ่งที่ เป็นสัจจะของความรู้สึกมันเป็นอย่างนี้ ถ้ามีสติ มีสมาธิแล้ว ถ้าวิปัสสนามันเป็นสังขารม คือว่ามันไม่มีตัวเรา วิปัสสนิกคือมีตัวตนของเรา มีความรู้สึกของเราแอบแฝงกับการกระทำนั้นไป แต่เพราะมีเราแอบแฝงไปมันถึงเป็นวิปัสสนิกเพราะมีเรา ความแอบแฝงนั้นเป็นวิปัสสนิก เพราะมีเราเป็นส่วนร่วม

ฉะนั้น ถ้ามันเป็นวิปัสสนา มันพิจารณาไปแล้วมันไม่มีเราเป็นส่วนร่วม มันเป็นส่วนของสังขารม มันเป็นสัจจะความจริง แล้วมันจะปล่อย มันจะมีความสุข ที่ยับๆ ยับๆ นี่อาการมันบอกแล้วแหละ อาการมันบอกว่าถ้ามีจิตยับๆ ยับๆ นี่มันสะเทือนแล้ว มันสะเทือนใจสะเทือนกิเลส

ที่หลวงตาบอก เห็นไหม “ภาวนาจนเกือบเป็นเกือบตาย กิเลสไม่ถลอกปอกเปิกเลย กิเลสมันไม่มีความรู้สึกอะไรเลย” กิเลสมันรู้สึก ยิบๆ ยับๆ นี่กิเลสมันโดนเตือนแล้วนะ “กูจะฆ่ามึง กูจะฆ่ามึง” เตือนกิเลสแล้ว กิเลสมันรู้ตัว มันถึงแสดงออกยับๆ ยับๆ

ไม่มีปัญหา ทำไปเลย ทำถูกต้องได้ ให้ขยันหมั่นเพียรไป

ขออีกข้อหนึ่งนะ..

ถาม : ๔๐๗. เรื่อง “ผลของการปฏิบัติ หรือเป็นแค่สัญญาความคิดครับ”

กระผมไปปฏิบัติธรรมที่วัดหลวงพ่อบุญ (นั่นแน่ะ เขามาปฏิบัติที่นี่แหละ ๕ วัน ใครก็ไม่วู้) วันแรกๆ จิตมันคั่นรณมากครับ อยากรีบมากเลย ทั้งทุกข์ ทั้งฟุ้งซ่านมากครับ แต่ก็พยายามตั้งใจ นึกถึงคำสอนของหลวงพ่อบุญที่สอนว่า

“เรามาปฏิบัติเพื่อฝึกใจเราให้เข้มแข็ง ที่เราฟุ้งซ่านเพราะว่าใจเราไม่เข้มแข็ง แพ้กิเลสที่อยู่ในใจของเรา”

วันต่อๆ ก็เริ่มรู้สึกดีขึ้นครับ โดยพยายามเดินจงกรมมากๆ และนั่งสมาธิแล้วมีอาการปวดหลัง ปวดไหล่ตลอด พอวันที่ ๓ ช่วงบ่ายๆ หลังจากเดินจงกรมก็นั่งสมาธิต่อ อาการปวดหลัง ปวดไหล่ก็เกิดขึ้นจนทนแทบไม่ได้อยากจะเลิกนั่ง แต่ก็คิดถึงคำสอนหลวงพ่อบุญว่า

“เวลาเวทนาเกิดก็ต้องเผชิญหน้ากับมัน ใช้ปัญญาไถ่มันว่าหลัง ไหล่ มันปวดอย่างไรจริงๆ แล้วหลัง ไหล่ มันไม่ได้ปวด แต่เพราะมีตัวรู้คือจิตที่เข้าไปรับรู้อาการปวด จิตนี้เข้าไปรับรู้อารมณ์ของชั้น ๕ ชั้น ๕ นี้ไม่ใช่เรา กายนี้ไม่ใช่เรา”

ผลปรากฏว่าอาการปวดนั้นหายไป จิตอยู่กับคำบริกรรมพุทโธ รู้สึกสบาย มีความรู้สึกตลอดว่า จิตอยู่กับคำบริกรรมพุทโธ สักพักหนึ่งก็ออกจากการนั่งสมาธิ รู้สึกสบาย สงบ โโล่ง มีความสุข จนเกิดความรู้สึกอยากเดินจงกรม จึงลงเดินจงกรมทันที พอเดินจงกรมไปมีความคิดขึ้นมาว่า “ชั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้น ๕ กายไม่ใช่เรา เราไม่ใช่กาย เป็นแบบนี้เอง”

ทั้งหมดเป็นเพราะว่าจิตหรือผู้รู้เข้าไปรับรู้ตัวเอง จิตมันมาอาศัยกายนี้เป็นแค่สิ่งชั่วคราว พอมันมาอาศัยกายอยู่ มันก็ใช้กายนี้ แต่แท้จริงแล้วจิตกับกายมันเป็นคนละส่วนกัน เวลาเกิดรับรู้ทางรูป เช่นความปวดหลัง มันก็เกิดจากเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ตามมา แล้วจิตเข้าไปรับรู้มันแล้วเราก็กินไม่ได้มันเอง พอจิตเข้าใจอย่างนี้ก็เกิดอาการปล่อย

ในความรู้สึกตอนนั้น กายไม่ใช่เรา กายนี้ยอมสละ ยอมตายได้เลย เพราะมันสักแต่ว่ากาย มันไม่ใช่เรา แล้วคิดถึงคำสอนของหลวงพ่อบุญว่า “อ้อ! ที่ว่ากาย เวทนา มันสักแต่ว่า มันเป็นเช่นนี้เอง” เกิดอาการเดินแบบตัวเกร็งและเย็นไปหมด เดินไปได้สักพักหนึ่งก็

หยุดเดินแล้วรีบนั่งสมาธิต่อ ผลปรากฏว่า อาการปวดมาเบีบเดียวแล้วก็หายไป มีความรู้สึกว่าจิตอยู่กับพุทธโศ พยายามบังคับให้จิตนี้รับรู้คำบริกรรมพุทธโศ นั่งไปได้สักพัก หนึ่งก็เลิกนั่ง รู้สึกสบาย โล่ง มีความสุขครับ

กระผมอยากถามหลวงพ่่ว่า (พูดตั้งนานเนอะ)

๑.นี่เป็นผลของการปฏิบัติ หรือเป็นแค่สัญญาความคิดครับ เพราะว่าวันต่อมาก็ทำไม่ได้แล้วครับ

๒.ถ้าเป็นผลของการปฏิบัติ กราบหลวงพ่ช่วยสอนชี้แนะด้วยครับว่าควรปฏิบัติอย่างไรให้ก้าวหน้าขึ้นครับ เพราะความรู้สึกนี้มีความสุขมากๆ เลยครับ

หลวงพ่ : มันเป็นผลจากการปฏิบัติ ผลจากการปฏิบัตินี้มันจะฝังใจมาก ผลของการปฏิบัติเพราะมันเป็นปรากฏการณ์ของใจ เพราะใจมีปรากฏการณ์ มีความล่งเลสงสัย มีการศึกษาแล้วนี่เราไม่เข้าใจสิ่งใดเลย มันเป็นปริยัติคือการศึกษาทางวิชาการ.. มีวิชาการขนาดไหน ตอนนี่เห็นใหม่ ในการปฏิบัติที่ว่าสติปัญญา ๔ สติปัญญา ๔ เวลาเขาทุกข์ เขาอยากกัน เขาไปปฏิบัติกัน แล้วไปศึกษาธรรมะนี้มันจะโปร่ง มันจะโล่ง ทุกคนบอก อู๋ ย.. ดีมาก ดีมากจริงๆ

นี่ไงที่บอกว่าธรรมะประจำชีวิตที่เขาว่ากันนั้นนะ มันก็เป็นอย่างนั้นละ มันเป็นอย่างนั้นเพราะอะไร เป็นอย่างนั้นเพราะว่าธรรมะของพระพุทธเจ้ามันสุดยอดมาก พอเราไปศึกษาธรรมะพระพุทธเจ้าเราก็เข้าใจ เหมือนกับทฤษฎี เห็นใหม่ เรามีความหลงผิดไปในทางชีวิตโลก เราก็อยู่กับโลกมา เราก็มีกระทบกระทั่งอันมา โลกธรรม ๘ เราก็เจ็บช้ำน้ำใจนัก

พอเรามาศึกษาธรรมะ เราก็บอกนี่มันเป็นโลกธรรม มันเป็นธรรมะเก่าแก่ พอเราศึกษาธรรมะเราก็ เออ.. จริง มันก็โล่ง มันก็สบาย นี่มันเป็นได้แค่นี้แหละไปต่ออีกไม่ได้แค่นี้เอง แค่นี้เองเพราะอะไร เพราะจิตมันไม่มีสมาธิใจ จิตมันไม่มีล่งลึกใจ ในภาคปฏิบัติ การปฏิบัติอย่างนี้เขาเรียกโลกียปัญญา คือปัญญาเกิดจากการศึกษา ปัญญาเกิดจากความรู้ขึ้นมาในธรรมะของพระพุทธเจ้า มันก็รู้ได้ นี่ปฏิบัติอย่างนี้เป็นสติปัญญา ๔ ปฏิบัติอย่างอื่นไม่ใช่

ไอ้ที่ไม่ใช่เนี่ยเขาทำสมณะก่อน คือสมณะนั้นมันจะลงสู่เจ้าของสิทธิ์ ถ้าเจ้าของสิทธิ์พิจารณาแล้ว เจ้าของสิทธิ์มันจะได้ใช้สิทธิ์เป็นประโยชน์กับมัน ไอ้เนี่ยไม่ได้ใช้สิทธิ์อะไรเลยนะ ไปอ้างสิทธิ์ของพระพุทธเจ้า ไปอ้างสิทธิ์ ไปอ้างธรรมพระพุทธเจ้ามาบอกว่า “กูรู้แห่ม.. มันสะดวก มันดีไปมากๆ เลย” ดีเพราะยังมีสติอยู่ มีสติแล้วเราศึกษาธรรมะมันก็รู้พอเดี๋ยวมันผลอนะ ไอ้ดีๆ นี่เก็บใส่กระเป๋เอาไว้ มันจะไปทำตามกิเลสของมัน

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า “นี่เป็นผลของการปฏิบัติหรือเปล่า”

มันก็เป็นอยู่แล้ว ถ้าไม่เป็นอยู่แล้วมันเกิดจากอะไรล่ะ มันเกิดจากทางจงกรม เดินจากการปวดหลัง มันเกิดจากปวดหลัง ถ้าไม่เกิดจากปวดหลังแล้วมันจะเกิดจากอะไร เราปวดหลังมันเป็นความจริงหรือเปล่าล่ะ มันก็เป็นความจริง

นี่สิ่งนี้เกิดจากการปฏิบัติ แต่! แต่เป็นการปฏิบัติแบบพื้นฐาน เราเริ่มต้น ใจ ฝึกหัดใจ เราเริ่มฝึกหัด พอฝึกหัดเข้าไปนี่มันจะมันใจ ถ้าฝึกหัดนะ เราเข้าไปสัมผัสปีบมันจะมันใจ

หลวงตาบอกว่า “ใครทำจิตสงบแล้วนะ แล้วทำอย่างอื่นไม่ได้อีก” เวลาจิตมันสงบ เวลาปฏิบัติไปมันจะคิดถึงตรงนี้ อันนี้จะฟังใจ สิ่งที่ฟังใจนะเพราะมันเกิดจากใจ ปฏิภาณของจิต จิตมันมีปฏิภาณของมัน มันได้สัมผัสของมัน มันจะอยู่กับจิตตลอดไป นี่ผลบุญผลกรรมไง มันสัมผัสมันจะอยู่ของมันตลอดไป

ฉะนั้น “อาการปวดหลัง มันเกิดจากการปวดหลัง เป็นภาคปฏิบัติหรือเปล่า”

เป็น! ผลเกิดจากการปฏิบัติ แล้วผลอย่างนี้นะ นี่เวลาเรารู้ขึ้นมาแล้วอ้อเลย หลวงตาวาอย่างนี้ หลวงพ่อว่าอย่างนี้ อ้อ! อ้อ! อ้อ! เลย นี่มันต้องมีใครบอกล่ะ มันรู้เอง เห็นไหม ถ้ามันรู้อย่างนี้ มันรู้แล้วไม่ต้องมีใครบอกเลย แล้วใครพูดถึงที่เรารู้นี่เข้าใจได้ทันทีเลย แต่ถ้าเมื่อก่อนนะเขาพูดเกือบตาย

กายไม่ใช่เรา เราไม่ใช่กาย ก็เฉยอยู่นั่นแหละ อู๋.. พระองค์นี่คงสติไม่ดีแล้วแหละ ไม่ใช่เราอะไร เห็นยังไปหาหมอยอยู่ “ไม่ใช่เราๆ” เจ็บที่ไรก็เห็นไปหาหมอทุกทีเลย แล้วบอกว่า “ไม่ใช่เรา” นี่มันจะค้ำของมัน

ถาม : ข้อ ๑. นี่เป็นผลของการปฏิบัติหรือไม่ เป็นแค่สัญญาความคิดหรือเปล่า

หลวงพ่ : เป็นจากการปฏิบัติ สัญญาส่วนสัญญาสิ ถ้าเกิดสัญญานี้มันเกิดอารมณ์ไม่ลึกซึ้ง ถ้าสัญญาก็บอกที่ว่าชีวิตประจำวัน ฆรรณะประจำวัน.. นี่เราศึกษาแล้วคือสัญญา เราใช้สัญญาพิจารณาแล้วมันปล่อย ปล่อยจากสัญญา มา แต่มันไม่รู้อะไร เพราะพอปล่อย มาแล้วไม่มีสติใช้ใหม่ มันไม่เข้าไปสู่เจ้าของสิทธิ์ แต่ถ้าเราเป็นการปฏิบัติ เจ้าของสิทธิ์รู้เอง เจ้าของสิทธิ์ได้หย่อนบัตร มันเป็นสิทธิของจิตดวงนั้น แล้วก็ฝังอยู่กับจิตดวงนั้น ตลอดไป

ใครเคยไปหย่อนบัตรนะคนนั้นจะมีสิทธิ์ แล้วคนๆ นั้นจะรู้ว่าไปหย่อนบัตรที่ ไหน อย่างเรานี่เขาเรียกว่านักบวช นักบวชไม่มีสิทธิหย่อนบัตร เราไม่เคยหย่อนบัตรเลยนะ ไม่รู้ไปหย่อนที่ไหนด้วย แล้วคนไม่เคยหย่อนบัตรนี้มันพูดไปก็เอาแต่คำว่าไม่ แต่ไอ้คนหย่อนบัตร มันจะรู้เลยว่าหย่อนบัตรที่ไหน นักบวชไม่มีสิทธิ์ เราไม่เคยหย่อนบัตรเลยนะนั่น เวลาเราไปหย่อนบัตร เราไปใช้สิทธิของเรา เราจะรู้ว่าเราใช้สิทธิที่ไหน

นี่ก็เหมือนกัน จิตเราปฏิบัติ จิตเรารับรู้ นี่มันปล่อยอย่างไร มันสงบอย่างไร เห็นไหม

ถาม : ข้อ ๒. ถ้าเป็นผลของการปฏิบัติ กราบหลวงพ่ช่วยชี้แนะด้วยครับว่าควร จะปฏิบัติอย่างไรให้ก้าวหน้าขึ้นไป

หลวงพ่ : เราจะบอกว่า สิ่งที่ผ่านมามันเป็นอดีต สิ่งที่ผ่านมาไปแล้ว แม้แต่ช่วงเมื่อวานนี้กับวันนี้ มันก็เป็นอดีตแล้ว พอสิ่งนี้เป็นอดีตปั๊บเราจะฝังใจมาก แล้วพอปฏิบัติก็จะเอาแบบเมื่อวาน เอาแบบเมื่อวาน ไอ้เมื่อวานกับวันนี้มันคนละวัน

ไอ้เมื่อวานนะจิตดวงเดี๋ยวนี้แหละ จิตดวงนี้แต่ก่อนมันยังโง่อยู่ มันยังไม่มีเหตุมีผล เวลาปฏิบัติไปโดยที่มันยังไม่มีเหตุมีผลคักหน้าคักหลัง มันจะเป็นตามข้อเท็จจริง แต่พอจิตดวงนี้มันไปรู้แล้วว่าอะไรดี อะไรไม่ดี มันจะอยากได้แต่สิ่งที่ดีๆ ดีๆ ไอ้สิ่งที่ดีๆ นั้นมันก็เป็นคาบสองคมกลับมาเชือดอีก

ฉะนั้น “ควรจะทำปฏิบัติอย่างไร”

เราก็ปฏิบัติของเรานี้แหละ พุทฺโธของเรา สติปัญญาอบรมสมาธิของเรา ทำของเราตามข้อเท็จจริงไป ขยันหมั่นเพียรไป นี่ไงการปฏิบัติที่มันยาก มันยากอย่างนี้ไง สิ่งที่ได้มาแล้วนะ อย่างเช่นเงินใช้ใหม่ เราได้เงิน ๑ บาท เราเก็บเงิน ๑ บาท ไว้ปีนี้ก็ ๑ บาท ปีหน้าก็ ๑ บาท ปีต่อไปก็ ๑ บาท นี่มันใช้หนี้ได้ตามกฎหมายในค่า ๑ บาทนั่น

การปฏิบัตินะ พอปฏิบัติไปแล้วนี่ ๑ บาท ๑ บาทนี่มันเป็นนามธรรม จะไปใช้อะไรล่ะ จะไปใช้อะไร แล้วใช้ที่ไหน.. ทีนี้พอจะปฏิบัติใหม่มันต้องหาเงินเดี๋ยวนั้นไง นี่เงินสดๆ เดี๋ยวนั้นถึงใช้ได้เดี๋ยวนั้น นี่เป็นสมาธิเดี๋ยวนั้น เป็นสติเดี๋ยวนั้น เป็นปัญญาเดี๋ยวนั้น

ฉะนั้น จะมีความชำนาญขนาดไหนนะ แต่เวลาปฏิบัติ.. นี่ครูบาอาจารย์ที่ชำนาญมากเลย แต่ถ้าวุ่นไหนกระทบแรงๆ เห็นไหม ท่านก็ต้องตั้งสติของท่าน เพื่อให้จิตของท่านเข้ามาอยู่ในหลักของท่าน แล้วใช้ชีวิตสนาย้อนกลับเข้ามา ทีนี้ทางโลกกว่าเงิน ๑ บาท มันเป็นกระดาษใช้ใหม่ ไปเก็บไว้ที่ไหน จะอย่างไรมันก็ไม่หาย นี่แล้วใช้เมื่อไหร่ก็ได้ แต่ถ้าเป็นความรู้สึก มันสะกิดทีเดียวหายวูบเลย ฉะนั้น พอหายวูบเราต้องสร้างเป็นปัจจุบันไง คำว่าปัจจุบัน..

ฉะนั้น ถามว่า “จะปฏิบัติอย่างไรต่อไป”

ก็ปฏิบัติอย่างเดิม แต่! แต่ให้มันเป็นปัจจุบัน สิ่งที่ผ่านมาแล้ว เป็นความดีเราก็ล่วงมาแล้ว คำว่าล่วงมาแล้ว ๑.มันเป็นความดี ๒.เป็นการตอกย้ำว่า “ธรรมะมีจริง” เราได้สัมผัส เราได้รับรู้ เห็นไหม ให้เห็นว่าเป็นความจริง ให้มันได้เชื่อมั่น

การปฏิบัติธรรม..

๑.การฟังธรรมนี้เป็นบุญกุศลอย่างยิ่ง

๒.สิ่งที่ไม่เคยได้ยินได้ฟัง สิ่งที่ได้ยินได้ฟังแล้วตอกย้ำ

๓.มันแก้ความลังเลสงสัย

๔.ทำให้จิตผ่องแผ้ว

นี่ไง สิ่งที่ได้ยินได้ฟัง เห็นใหม่ ได้ยินได้ฟังมาแล้ว มันแก้ความสงสัย นี่ปฏิบัติแก้ความสงสัย มันรู้ของมัน ถึงที่สุดแล้วถ้าจิตมันปล่อยแล้ว จิตปล่อยใส นี่ไง นี่มันทำของมันได้ ฉะนั้น เราทำของเราไปเรื่อยๆ ขยันหมั่นเพียรของเรา

มันไม่ใช่การศึกษา ที่เรียนจบแล้วได้กระดาษแผ่นหนึ่งก็ไปแขวนไว้ที่บ้าน ภูเรียนจบแล้ว ภูเรียนจบแล้ว นี่ภูมีใบประกาศเลขนะมิ่ง ใสนี้ก็เหมือนกัน ปฏิบัติแล้วหนหนึ่งก็ว่าภูมีใบประกาศนะมิ่ง ภูเคยปวดหลัง หายปวดหลังนะมิ่ง เดี่ยวจะปวดหลังอีก เดี่ยวก็ปวด ปัดโธ!

มันมาเรื่อยๆ มันไม่ใช่ใบประกาศนียบัตรนะเว้ย มันเป็นนามธรรม มันเป็นปัจจัยตั้ง ที่นี้ให้เราขยันหมั่นเพียรเข้าไป แล้วเราจะได้ประโยชน์กับเรานะ เอวัง